

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2021. május 7.
(OR. en)

8553/21

COMPET 329	EMPL 188
IND 116	ENER 164
MI 323	ENV 287
CLIMA 98	ESPACE 48
CONSOM 111	PI 33
DIGIT 56	POLMIL 64
ECOFIN 414	RC 17
EDUC 153	RECH 196

FEDŐLAP

Küldi: az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató

Az átvétel dátuma: 2021. május 7.

Címzett: Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, az Európai Unió Tanácsának főtitkára

Biz. dok. sz.: COM(2021) 350 final

Tárgy: A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK A 2020. évi új iparstratégia frissítése: Erősebb egységes piac kiépítése Európa fellendülése érdekében

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2021) 350 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2021) 350 final

Brüsszel, 2021.5.5.
COM(2021) 350 final

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI TANÁCSNAK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

**A 2020. évi új iparstratégia frissítése:
Erősebb egységes piac kiépítése Európa fellendülése érdekében**

{SWD(2021) 351 final} - {SWD(2021) 352 final} - {SWD(2021) 353 final}

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI TANÁCSNAK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

**A 2020. évi új iparstratégia frissítése:
Erősebb egységes piac kiépítése Európa fellendülése érdekében**

1. A FRISSÍTÉS SZÜKSÉGESSÉGE: ÚJONNAN FELMERÜLŐ KIHÍVÁSOK, TARTÓS PRIORITÁSOK

2020. március 10-én az Európai Bizottság előterjesztette az „Új európai iparstratégia” című dokumentumot.¹ Tervet dolgozott ki arra vonatkozóan, hogy az EU világszínvonalú ipara miként állhatna a zöld és digitális kettős átállás élére, versenyképességének fokozása érdekében kiaknázva hagyományában, vállalkozásaiban és polgáraiban rejlő erejét. Ennek megvalósítása érdekében új szakpolitikai megközelítést vezetett be, amelynek középpontjában az egyes értékláncok vagy ipari ökoszisztémák² valamennyi szereplője igényeinek és támogatásának jobb összekapcsolása áll. Ennek elősegítésében jelentős szerepet szán az ipar alapelemeinek – az innovációnak, a versenynek, valamint az erős és jól működő egységes piacnak –, miközben globális versenyképességünket nyitott piacok és egyenlő versenyfeltételek révén kívánja erősíteni.

Az új iparstratégia bemutatását követő napon az Egészségügyi Világszervezet világméretű járványnak nyilvánította a Covid19-járványt. Az ebből adódó kijárási korlátozások és gazdasági lelassulások éreztették hatásukat az Európai Unió közösségeiben és gazdaságaiban, valamint iparágaiban és vállalataiban. Másokkal egyetemben a Bizottság gyorsan cselekedett az európai vállalkozásokra gyakorolt hatások kezelése, valamint az áruk szabad áramlásának és a munkavállalók és szolgáltatások szabad mozgásának biztosítása érdekében, különösen a zöld sávokon keresztül. A költségvetési szabályokra, állami támogatásokra és a csökkentett munkaidejű foglalkoztatásra³ vonatkozó vészhelyzeti intézkedések segítették a leginkább érintett ágazatok és munkavállalók támogatását, és enyhítették a vállalkozásokra, köztük a kkv-kra gyakorolt hatást. A szociális jogok európai pillére továbbra is iránytűként szolgál az EU és a tagállamok számára a társadalmi hatások enyhítésében.

¹ COM(2020) 102 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0102&from=HU>. A 2020. évi iparpolitikai csomag külön stratégiát is tartalmaz a kis- és középvállalkozások (kkv-k) számára (COM(2020) 103 final), valamint egyedi intézkedéseket a jól működő egységes piac előtt álló akadályok kezelésére és a közösen elfogadott szabályok végrehajtásának javítására [COM(2020) 93 final és COM(2020) 94 final].

² SWD(2021) 351, az egységes piacról szóló 2021. évi éves jelentés, amely a következő 14 ipari ökoszisztémát határozza meg: 1. Űripar és védelem, 2. Agrár-élelmiszeripar, 3. Építőipar, 4. Kulturális és kreatív ágazatok, 5. Digitális ágazat, 6. Elektronika, 7. Energiaigényes iparágak, 8. Megújuló energiaforrások, 9. Egészségügy, 10. Mobilitás–Közlekedés–Gépjárműipar, 11. Proximitásalapú gazdaság, szociális gazdaság és polgári biztonság, 12. Kiskereskedelem, 13. Textilipar, 14. Turizmus. Az érdekelt felekkel folytatott párbeszéd és a változó realitások alapján adott esetben további ökoszisztémák határozhatók meg és különíthetők el.

³ Az általános mentesítési záradék aktiválása a Stabilitási és Növekedési Paktum keretében, az állami támogatási intézkedésekre vonatkozó ideiglenes keret a gazdaságnak a Covid19-világméretű járvány idején való támogatása céljából, a szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatokat mérséklő ideiglenes támogatást nyújtó európai eszköz (SURE) vagy a koronavírusra való reagálást célzó beruházási kezdeményezés.

Ebben az időszakban az EU ipara tanúbizonyságát adta rezilienciájának, leleményességének és alkalmazkodóképességének, de új gyenge pontokra, régóta fennálló függőségekre, valamint társadalmi-gazdasági és területi egyenlőtlenségekre is fény derült, amelyeket orvosolni kell. A válság rávilágított a globális értékláncok kölcsönös függőségére és a globálisan integrált egységes piac értékére. Azt is megmutatta, hogy nagyobb fokozatra kell kapcsolni a tisztább, digitálisabb és ellenállóbb gazdasági és ipari modellre való átállás során annak érdekében, hogy Európa folytassa és fokozza a fenntartható versenyképességre irányuló törekvéseit. Ursula von der Leyen elnök az Európai Unió helyzetéről szóló beszédében ezért jelentette be az EU iparstratégiájának frissítését: hogy levonjuk a válság tanulságait, erősítsük gazdasági ellenálló képességünk és felgyorsítsuk a kettős átállást, miközben megtartjuk a munkahelyeket és újakat hozunk létre.

A frissítés kiindulópontja az elmúlt év európai gazdaságra és iparra gyakorolt tényleges hatásának megragadása. Az első elemzés és a szükségletek felmérése képezte az alapját Európa NextGenerationEU nevű helyreállítási tervének⁴, amely – a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi kerettel együtt – példátlan pénzügyi támogatást nyújt majd az uniós polgároknak és vállalkozásoknak. A következtetések minden mérőszám tekintetében komorak: az EU gazdasága 2020-ban 6,3 %-kal zsugorodott, amihez jelentős bevételkiesés, valamint a munkahelyek és a beruházások visszaesése társul.

Egy évvel később a javulás enyhe jelei mutatkoznak⁵, 2021-ben és 2022-ben pedig az EU gazdaságának jelentős mértékű helyreállása várható. A világkereskedelem gyors fellendülésének kilátásai is javultak, és e kereskedelmi lehetőségek maximális kiaknázása kulcsfontosságú szerepet fog játszani az európai vállalatok felépülésében. A rövid távú magánbefektetési tervek folyamatos visszaesése és a jelentős likviditási problémákkal szembesülő erős cégek növekvő száma azonban arra utalnak, hogy a fellendülés időbe fog telni és folyamatos támogatást igényel.

Annak érdekében, hogy ezt a támogatást a lehető legjobban alakítsa ki, a Bizottság a tavalyi iparstratégiában felvázolt, rugalmas ökoszisztéma-alapú megközelítésre épít. Az egységes piacról szóló első éves jelentés⁶ részeként egyelőre tizennégy ipari ökoszisztémát határoztak meg, és elemezték ezek különböző szükségleteit és kihívásait. Ebből az derül ki, hogy a válság hatása – a fellendülés kilátásai és a megújult versenyképesség – jelentős eltéréseket mutat. Miközben a legtöbb kárt a turizmus szenvedte el, és a textilipari, közlekedési, valamint a kulturális és kreatív vállalkozásoknak lassúbb és egyenetlenebb fellendüléssel kell szembenéznük, a digitális ökoszisztéma a válság alatt növelte forgalmát. A kisebb vállalkozások továbbra is sérülékenyebbek: 2020 második felében mintegy 60%-uk számolt be bevételcsökkenésről⁷.

A válság különösen súlyosan érintette a nőket, a fiatalokat és az alacsony jövedelmű munkavállalókat, részben azért, mert ők teszik ki a leginkább érintett ágazatok munkavállalóinak jelentős többségét. A Bizottság különös figyelmet fordít a jog- és esélyegyenlőségre a minden ágazatra kiterjedő inkluzív fellendülés érdekében. Európa népei annak legfontosabb értékei közé tartoznak, a készséghiány és az egyenlőtlenségek kezelése

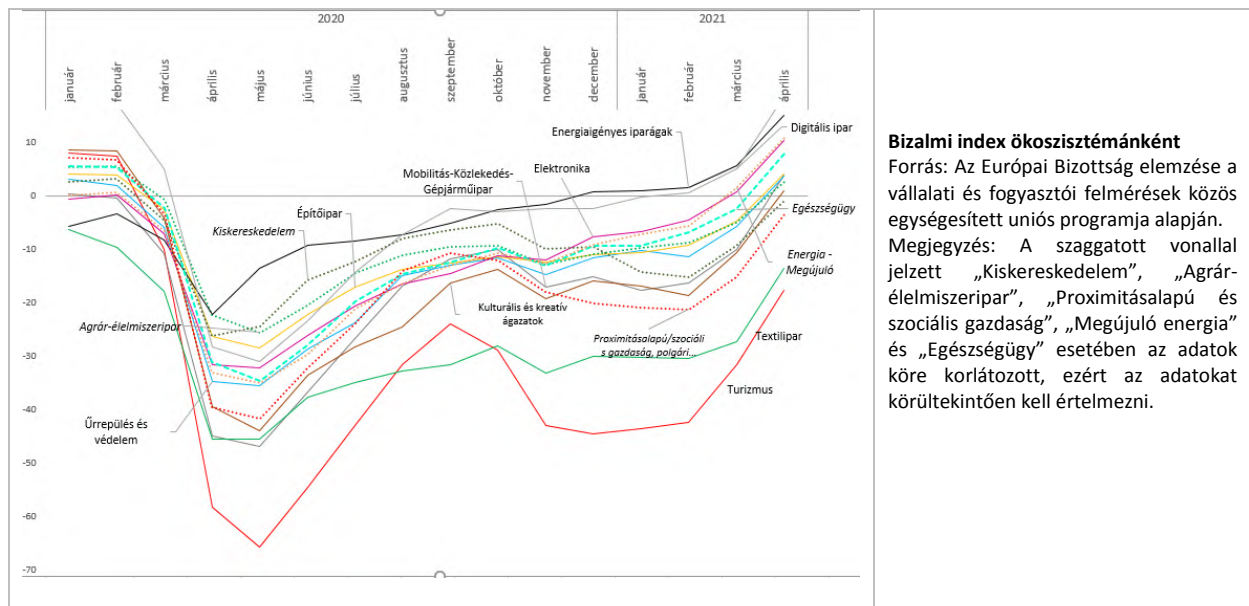
⁴ COM(2020) 456 final.

⁵ SWD(2021) 351, az egységes piacról szóló 2021. évi éves jelentés.

⁶ SWD(2021) 351, az egységes piacról szóló 2021. évi éves jelentés.

⁷ Európai Bizottság/Európai Központi Bank (2020. november), „Survey on the access to finance of enterprises (SAFE)” [Felmérés a vállalkozások finanszírozási eszközökhöz való hozzáféréséről (SAFE)].

mellett az Európai Uniónak az innováció és a versenyképesség hajtóerejeként tehetséges, jól képzett és találmányos munkavállalóinak és vállalkozóinak erősségeire kell építenie.

1. ábra: Bizalmi index ökoszisztémánként

Ez az elemzés és a válság során szerzett tapasztalataink azt mutatják, hogy Európa iparstratégiájának elvei, prioritásai és fellépései továbbra is helytállóak. Az, hogy meg kell erősíteni Európa nyitott stratégiai autonómiáját, valamint az ipar és a hasonló gondolkodású nemzetközi partnerek esetében alkalmazni kívánt új partnerségi megközelítést, még sürgetőbbé vált, mint egy évvel ezelőtt. Továbbra is az egy évvel ezelőtt felvázolt alapvető kérdésekre kell összpontosítanunk, és fel kell gyorsítanunk a végrehajtást annak érdekében, hogy az ipar felpörgethesse az átállást és vezető szerepet tölthessen be abban.

Ez a frissítés nem váltja fel a 2020-as iparstratégiát, és nem is egészíti ki az általa elindított folyamatokat – ezek nagy része már folyamatban van, és célzott erőfeszítéseket tesz szükségessé. Ez egy célzott frissítés, amely arra helyezi a hangsúlyt, hogy mit kell még tenni, és milyen tanulságokat kell levonni. Értékeli, hogy egységes piacunkat hol tette próbára a válság és hol feszegette a határait, továbbá intézkedéseket javasol az egységes piac ellenálló képességének és működésének megerősítésére. Testre szabott értékelést nyújt az egyes ipari ökoszisztémák szükségleteiről és arról, hogy az összes piaci szereplő hogyan tud a legjobban együttműködni. Meghatározza továbbá a stratégiai függőségeket és kapacitásokat, és intézkedéseket javasol azok kezelésére és csökkentésére. Ennek során a frissítés választ ad az Európai Tanács⁸, az Európai Parlament⁹, a tagállamok¹⁰ és más érdekelt felek azon felhívására, miszerint elemezni kell a válság szakpolitikáinkra gyakorolt hatásait, és szükség esetén megoldásokat kell kínálni.

A közleményt három bizottsági szolgálati munkadokumentum kíséri. Ezekben megjelennek a 2020-as iparstratégiában meghatározott bizonyos korai célok, és analitikai alapot adnak az alábbi kérések kezeléséhez:

⁸ Az Európai Tanács 2020. október 1-i és 2-i következtetései, EUCO 13/20.

⁹ Az Európai Parlament 2020. november 25-i állásfoglalása az új európai iparstratégiáról, 2020/2076(INI).

¹⁰ A Versenyképességi Tanács 2020. szeptember 11-i és 2020. november 16-i következtetései.

- **Az egységes piacról szóló éves jelentés** első kiadása¹¹ ismerteti a válság egységes piacra gyakorolt hatását, valamint beszámol az akadályokkal kapcsolatban elért eredményekről és a 2020-as ipari csomagban meghatározott intézkedések megvalósításáról; elemzést tartalmaz mind a 14 ipari ökoszisztémáról; és bemutatja a fő teljesítménymutatókat;
- Az **EU stratégiai függőségeinek**¹² és **kapacitásainak** kezdeti elemzése, részletes felülvizsgálattal számos technológiai és ipari stratégiai területen;
- Az egyik kulcsfontosságú ipari ágazat szemléltető elemzése, amely az ipar előtt álló kihívásokra és lehetőségekre, valamint a kettős átállás támogatására rendelkezésre álló uniós szakpolitikai eszköztárra – „**Úton a versenyképes és tiszta európai acél felé**” – összpontosított.

2. A TANULSÁGOK LEVONÁSA ÉS AZ ÁTMENET FELGYORSÍTÁSA

Európa sok mindenre építhet és sokat tanulhat a továbbra is komoly próbatételt jelentő jelenlegi időszakból. Az elmúlt évben az egységes piac bizonyoságot tett ellenálló képességéről, míg az ipar a legjobbját adta. Az élettudományok terén rendelkezésre álló kiválóságra építve a Covid19 elleni oltóanyagok globális fejlesztésének és előállításának élvonalában állt, elsősorban az uniós oltóanyag-stratégiának és az ipari kapacitás bővítéséhez nyújtott uniós támogatásnak köszönhetően. Láthattuk, ahogy a vállalatok az égető szükséglet kielégítése érdekében átállnak a termelésre, legyen szó akár egyéni védőeszközökről, kézfertőtlenítőkről vagy oltóanyag-előállításról. Más vállalatok egyik napról a másikra átálltak az e-kereskedelemre, vagy digitális eszközöket használtak új beszállítók vagy ellátási láncok keresésére. Az energiakereslet jelentős visszaesése és a kritikus energiaszolgáltatókat sújtó hatások ellenére a belső energiapiac jól, az energiaellátás megszakadása nélkül alkalmazkodott¹³.

Ez azonban nem volt mindenki számára megvalósítható. Mivel a kijárási korlátozások sok vállalkozást leállásra kényszerítettek és lezárták a határokat, megszakadtak az ellátási láncok, megakadt a kereslet, és a munkavállalók és szolgáltatók nem tudtak mozogni Európában. A teherautók belső határokon történő megállásával gyorsan nyilvánvalóvá vált, hogy Európában jelenleg mennyire integrált a gyártás és a gazdaság. Az áruk, szolgáltatások és személyek szabad mozgásának akadályozása mélyen érintette az értékláncokat és a gazdasági tevékenységet, aláásta az európai szolidaritást és akadályozta az összehangolt válaszadást a válságra. A készletek elakadtak a határokon, a légi teherszállítás árai megugrottak, mert a repülőgépek nem szálltak fel, a kereskedelmi forgalom kiegyensúlyozatlansága pedig konténerhiányhoz vezetett.

Már most fontos tanulságokat lehet levonni:

Először is, a válság rávilágított arra, hogy mennyire **elengedhetetlen a személyek, az áruk, a szolgáltatások és a tőke szabad mozgásának fenntartása az egységes piacon**, valamint arra, hogy az egységes piac zavarokkal szembeni ellenálló képességének erősítéséhez együttműködés szükséges. A határellenőrzések és -lezárások, a koordinálatlan nemzeti vagy regionális korlátozások, valamint a személyek szabad mozgását korlátozó, a járvány megfékezésére irányuló intézkedések, amelyeket gyakran módosítanak, súlyosbították a bizonytalanságot és a

¹¹ SWD(2021) 351, az egységes piacról szóló 2021. évi éves jelentés.

¹² Válaszul az Európai Tanács 2020. október 2-i azon kérésére, hogy azonosítsák a stratégiai függőségeket, különösen a legérzékenyebb ipari ökoszisztémákban, és javasoljanak intézkedéseket e függőségek csökkentésére.

¹³ SWD(2020) 104, Energiabiztonság: bevált gyakorlatok a világválság kockázatainak kezelésében.

szabályok betartásának költségeit, súlyos késedelmeket okozva és számos ipari ökoszisztémában az ellátási láncok jelentős zavarához vezetve. A zöld sávok és más eseti uniós intézkedések¹⁴ jelentősen enyhítették az egyoldalú és összehangolatlan nemzeti intézkedések esetleges káros hatásait az egységes piacon. A válság a **szolgáltatások szabad mozgását** is súlyosan érintette, többek között a nem alapvető fontosságú vállalkozások kényszerű ideiglenes leállása, az utazási korlátozások és a határátlépésre alkalmazandó szabályok egyértelműségének hiánya következtében. Ez nehézségeket okozott a határ menti ingázóknak, és hiányt idézett elő a betakarítást végző munkavállalók körében, hogy csak néhány példát említsünk. Az európai egységes piac a rendkívül mobil és rendelkezésre álló munkaerőre támaszkodik.

Másodszor, ezek a helyzetek szélesebb körben tudatosították, hogy **elemezni és kezelni kell mind a technológiai, mind az ipari stratégiai függőségeket**. Az EU és kereskedelmi partnerei reziliensebbé válnak, ha a világpiacok nyitottak és integrálódnak a globális értékláncokba, ami hozzájárul a sokkhatások enyhítéséhez és a fellendülés előmozdításához.¹⁵ A Covid19-világjárvány megmutatta, hogy a globális értékláncok zavarai olyan konkrét alapvető termékeket és inputokat is érinthetnek, mint például az egészségügyi felszerelések, amelyek különösen kritikusak a társadalom és az EU gazdasága számára. A válság egyik legfontosabb tanulsága, hogy jobban meg kell értenünk Európa jelenlegi és lehetséges jövőbeli stratégiai függőségeit. Ez alapul szolgál majd a stratégiai függőségek kezelésére irányuló, ugyanakkor a nyitott, versenyképes és kereskedelemalapú uniós gazdaságot fenntartó, tényeken alapuló, arányos és célzott szakpolitikai intézkedések kidolgozásához. Az EU továbbra is nyilvánvalóvá teszi, hogy előnyben részesíti a nemzetközi együttműködést és párbeszédet, ugyanakkor készen áll arra is, hogy fellépjen az egységes piacon az egyenlő versenyfeltételeket aláásó tisztességtelen gyakorlatok és külföldi támogatások ellen.

Végezetül ez a példa nélkül álló év megmutatta, hogy **a zöld és digitális átállás mellett erősebb érvek szólnak, mint valaha**. Középtávon minden üzleti tevékenységnek fenntarthatóvá kell válnia, a Covid19 számos hagyományos mintában zavart okozott, aminek következtében átalakulnak a régi szokások és ezáltal felgyorsul majd a zöld átállás. Az egységes piacon a versenyképes árú tiszta energiához való biztonságos és megfelelő hozzáférés biztosítására irányuló erőfeszítéseknek központi szerepe lesz abban, hogy az EU az átállás során még jobb pozícióba juttassa ipari erősségeit. A képzett munkaerő kulcsfontosságú a sikeres átmenet biztosításához, az európai ipar versenyképességének támogatásához és a minőségi munkahelyek létrehozásához. A digitalizáció stratégiai szerepet játszott a gazdasági tevékenységek folytatásában, továbbá jól és ténylegesen megváltoztatta az üzleti tevékenység végzésének módját. A gazdaságok, a vállalatok és alkalmazottjaik esetében fennáll a veszélye annak, hogy lemaradnak az átállás felgyorsulásával. A digitális és zöld üzleti modellek és technológiák előnybe hozták azokat a vállalatokat, amelyek már elhivatottak az átállás mellett, azokkal szemben, amelyek még nem, és a változást ösztönző vállalatok továbbra is élvezni fogják az elsőként lépőket megillető előnyöket. Az, hogy a fogyasztók körében egyre jobban tudatosul az átállás és egyre nagyobb az az iránti igény, szintén olyan lehetőség, amelyet ki kell használni.

¹⁴ A Bizottság és a Tanács ajánlásai az utazási korlátozásokra vonatkozó közös összehangolt megközelítésről.

¹⁵ Az OECD elemző munkája megerősítette, hogy túl azon, hogy a globális értékláncok maximalizálják a gazdasági hatékonyságot, válság idején a reziliens ellátási láncok nélkülözhetetlenek a sokkhatások enyhítéséhez, alkalmazkodási lehetőségek biztosításához és a helyreállítás felgyorsításához. Vö. Shocks, risks and global value chains: insights from the OECD METRO model [Sokkhatások, kockázatok és globális értékláncok: az OECD METRO modelljének tanulságai], 2020. június.

Nagy a hajlandóság a változásra. Az új, többnyire digitális technológiák és szolgáltatások által lehetővé tett versenyképes fenntarthatóság továbbra is célunk. A vállalkozások vannak a legjobb helyzetben ahhoz, hogy eldöntsék, hogyan válhatnak versenyképesé és tölthetnek be vezető szerepet ágazatukban, illetve találhatnak megoldásokat az őket érintő kihívásokra. Szükség esetén a **köz- és magánszféra közötti partnerségek agilis formáival**, illetve a magán- és a közsféra közötti **együttműködés új formáival** kell segíteni iparpolitikánk megvalósulását, hogy felgyorsuljon a másként nem elérhető innovatív megoldások alkalmazása. Az inkluzív átmenethez kulcsfontosságú lesz a jól működő szociális párbeszéd.

Az ipari tendenciák és a versenyképesség nyomon követése

Az egységes piacról szóló éves jelentés nyilvánosan elérhető adatforrásokon alapuló fő teljesítménymutatókat határoz meg a gazdasági fejlemények elemzésére és az elért eredmények nyomon követésére, a versenyképességre, az egységes piaci integrációra, a kkv-kra, a kettős átállásra és a gazdasági ellenálló képességre helyezve a hangsúlyt. A fő teljesítménymutatók a beruházásokon és egy bizalmi indexen alapuló előretekintő képet is nyújtanak, valamint áttekintést adnak az uniós gazdaság teljesítményéről, összehasonlítva azt a nemzetközi partnerekkel és elemmezve az ipari ökoszisztémák sajátosságait. E mutatók elemzése, amit a Bizottság majd rendszeresen elvégez, segíthet az EU gazdaságával kapcsolatos stratégiai álláspont kialakításában, a kihívások előrejelzésében, valamint a szakpolitikai és beruházási döntések megalapozásában.

Bár a válság hatása hosszú távú következményekkel jár, az EU talpra állása megkezdődött. Számos ipari ökoszisztéma esetében a forgalom csaknem elérte a Covid19 előtti szintet, még ha a dinamika kissé visszafogott is marad. Kedvező jelek mutatkoznak a gazdasági hangulat elemzéséből is, amely 2021 áprilisában valamennyi ökoszisztémában javulást mutat (lásd: 1. ábra). Alapvető fontosságú azonban, hogy továbbra is figyelemmel kísérjük az összes ökoszisztéma helyreállási pályáját. Az adatok azt mutatják, hogy bár az állami beavatkozások eredményesen korlátozták a munkanélküliséget és a csődöt, fokozódik az elbocsátások és fizetéseképtelenségek hirtelen megugrásának kockázata.

A meglévő nyomonkövetési eszközökkel (pl. az egységes piaci eredménytáblával) teljes szinergiában a Bizottság figyelemmel fogja kísérni az uniós gazdaság egészének versenyképességére vonatkozó fő mutatókat, különösen az alábbiakat:

- Az EU-n belüli kereskedelemre, illetve a tagállamok közötti árelosztlásra vonatkozó mutatókon alapuló **egységes piaci integráció** a kedvező üzleti és innovációs környezetet előmozdító szakpolitikák értékelésének elősegítése érdekében.
- **Termelékenység-növekedés** a munkatermelékenység alapján.
- Az EU globális piaci részesedésén vagy az EU-n kívüli kereskedelmen alapuló **nemzetközi versenyképesség** az exportpiacokhoz való nyílt és tisztességes hozzáférést biztosító politikák támogatása érdekében.
- A GDP %-ában kifejezett nettó állami és nettó magánberuházásokra vonatkozó adatokon alapuló **köz- és magánberuházások**, különösen annak szemléltetése végett, hogy a gazdaság esetleges átalakulása mennyire áll összhangban a kettős átállás célkitűzéseivel.
- A GDP %-ában kifejezett, kutatásra és fejlesztésre fordított állami és magánkiadások alapján a **kutatási és fejlesztési beruházások** az innováció támogatása érdekében.

3. AZ EGYSÉGES PIAC ELLENÁLLÓ KÉPESSÉGÉNEK ERŐSÍTÉSE

Az egységes piac válsághelyzetekre való felkészültségének javítása

Az egységes piac az EU legfontosabb eszköze, amely vállalataink számára biztonságot, nagy léptéket és globális ugródeszkát jelent, a fogyasztók számára pedig minőségi termékek széles körű elérhetőségét biztosítja. Ez az eszköz azonban nem magától értetődő. A vállalkozásokat és a polgárokat különösen a világjárvány kezdetén sújtották a határlezárások, ellátási zavarok és a kiszámíthatóság hiánya.

A meglévő egységes piaci eszközök hasznossága ellenére a válság megmutatta, hogy van mit rajtuk javítani vészhelyzetek esetére. Ursula von der Leyen elnök 2021. februári bejelentésének¹⁶ megfelelően a Bizottság javaslatot fog tenni egy **egységes piaci szükséghelyzeti eszközre**, amely strukturális megoldást nyújtana a személyek, áruk és szolgáltatások rendelkezésre állásának és szabad mozgásának biztosításához az esetleges jövőbeli válságok esetére. Az eszköz nagyobb fokú információmegosztást, koordinációt és szolidaritást garantálna válsággal kapcsolatos tagállami intézkedések elfogadásakor. Segíti majd az egységes piacra gyakorolt negatív hatások enyhítését, többek között a hatékonyabb irányítás biztosítása révén. Olyan mechanizmust is ki kell építenie, amelyen keresztül Európa a termékek elérhetőségének felgyorsításával (pl. szabványok meghatározása és megosztása, gyorsított megfelelésértékelés) és a közbeszerzési együttműködés megerősítésével képes kezelni a kritikus termékhiányt. A javaslat összhangban lesz a vonatkozó szakpolitikai kezdeményezésekkel, például az Európai Egészségügyi Szükséghelyzet-felkészültségi és -reagálási Hatóság (HERA) létrehozására irányuló közelgő javaslattal, a közlekedési és mobilitási vészhelyzeti tervvel, valamint a vészhelyzetek kezelésére vagy az alapvető termékek rendelkezésre állásának biztosítását és felgyorsítását célzó nemzetközi gyakorlattal.

2. ábra: Az egységes piaci szükséghelyzeti eszköz legfontosabb elemei

¹⁶ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_21_745.

Jól működő egységes piac a helyreállítás felgyorsítása érdekében

Az elmúlt év megerősítette, hogy le kell dönteni az egységes piac megfelelő működését gátló, továbbra is fennálló akadályokat¹⁷. A jól működő egységes piac megvalósítása számos fronton állhatatos erőfeszítéseket tesz szükségessé:

- A meglévő egységes piaci szabályoknak való tényleges megfelelés folyamatos irányítása;
- Folyamatos befektetés az integráció elmélyítésébe a legnagyobb lehetőségeket kínáló területeken;
- Indokolt esetben a meglévő szakpolitikai megközelítések kiigazítása;
- Szükség esetén új stratégiák (pl. a kettős átállást kísérő stratégiák).

Míg a Bizottság az egységes piacról szóló éves jelentésének részeként rendszeresen értékelni fogja az egyes ökoszisztémák főbb akadályait, a szolgáltatási ágazat a mérete¹⁸, az árukkal fennálló kölcsönös függés és az ökoszisztémák kereszteződése miatt különös figyelmet érdemel.

A korlátozások és akadályok kezelésére irányuló új erőfeszítések az **egységes piaci szabályok érvényesítésével foglalkozó munkacsoporton (SMET)**¹⁹ és más vonatkozó intézkedéseken keresztül zajlanak.²⁰ Az elmúlt években több kulcsfontosságú területen – különösen a szolgáltatások terén – túl lassú volt az előrelépés. A szolgáltatási irányelv teljes körű végrehajtása biztosítani fogja, hogy a tagállamok teljesítsék meglévő kötelezettségeiket, többek között értesítési kötelezettségüket az új potenciális szabályozási akadályok feltárása és felszámolása érdekében.

Az olyan üzleti szolgáltatások, mint a mérnöki, az építészeti, az informatikai és a jogi szolgáltatások, az EU GDP-jének akár 11%-át is kiteszik, és alapvető tényezői a vállalkozások versenyképességének. E szolgáltatásokat azonban visszafogják a korlátozó nemzeti szabályok, például a belépésre és a gyakorlatra vonatkozó szigorú követelmények.²¹ Míg az európai áruszabványok jelentős előnyökkel jártak a vállalatok és a fogyasztók számára, mivel emelik a minőséget és fokozzák a biztonságot, javítják az átláthatóságot, csökkentik a költségeket és megnyitják a piacokat a vállalkozások előtt, az európai szolgáltatási szabványok az összes szabványnak csupán körülbelül 2%-át adják. A szolgáltatási szabványok műszaki követelményeket határoznak meg, pl. a minőség, a teljesítmény, az interoperabilitás, a környezetvédelem, az egészségvédelem vagy a biztonság szintjére vonatkozóan. Növelhetik a fogyasztói bizalmat és tovább integrálhatják az európai szolgáltatási piacokat. Segíthetnek a többszörös nemzeti tanúsítási követelményekhez kapcsolódó akadályok leküzdésében. A Bizottság meg fogja vizsgálni, hogy milyen előnyökkel járna egy **a kulcsfontosságú üzleti szolgáltatások harmonizált szabványokkal történő szabályozására irányuló jogalkotási javaslat**, kezdve a legrelevánsabb üzleti szolgáltatási területek értékelésével, amelyeken a harmonizált szabványok többletértéket képviselhetnek.²²

¹⁷ Lásd: SWD(2020) 54 final és SWD(2021) 351, az egységes piacról szóló 2021. évi éves jelentés.

¹⁸ Az EU GDP-jének 70%-át teszi ki, és a foglalkoztatás esetében is hasonló az aránya.

¹⁹ A SMET magas szintű fórum, ahol a Bizottság és a tagállamok közösen keresnek megoldásokat az egységes piac végrehajtással vagy érvényesítéssel kapcsolatos hiányosságokban gyökerező akadályainak kezelésére. Ebben az első évben fontos szerepet játszott a határokon vonatkozó tagállami intézkedések és az Unión belüli szabad mozgást korlátozó utazási korlátozásokra vonatkozó intézkedések értékelésében.

²⁰ SWD(2021) 351, az egységes piacról szóló 2021. évi éves jelentés I. melléklete.

²¹ SWD(2021) 351, az egységes piacról szóló 2021. évi éves jelentés és COM(2020) 93.

²² A kiemelt területek azonosítása érdekében alapos elemzést kell végezni a harmonizált szabványokban rejlő lehetőségekről a határokon átnyúló tevékenységek megkönnyítése, a piaci potenciál kiaknázása és a piacnyitás elősegítése érdekében, valamint az általános gazdasági előnyökről, többek között a kkv-k és a női vállalkozók

Bár az uniós jogszabályok az egész EU-ban kötelező jogokat és munkafeltételeket biztosítanak a kiküldött munkavállalók számára, az érdekelt felek visszajelzései következetesen rávilágítanak a **munkavállalók kiküldetésével** kapcsolatos adminisztratív nehézségekre. A vállalatok számára adott esetben körülményes másik tagállamok vállalkozásaihoz vagy végfelhasználóihoz mérnököket vagy műszaki szakembereket kiküldeni, például az építőiparban. A Bizottság továbbra is együttműködik a tagállamokkal annak érdekében, hogy biztosítsa a munkavállalók kiküldetéséről szóló végrehajtási irányelv megfelelő átültetését és végrehajtását²³. A jogi keret és az általa biztosított munkavállalói védelem sérelme nélkül a Bizottság együtt fog működni a tagállamokkal a munkavállalók kiküldetéséről szóló **nyilatkozat közös, elektronikus formátumú formanyomtatványának** kidolgozása céljából. Ezt az egységes digitális formanyomtatványt kezdetben önkéntes alapon lehetne bevezetni.

A válság rámutatott arra is, hogy a hatékony **piacfelügyelet** kulcsfontosságú, mivel a tagállami hatóságok egyre több nem megfelelő és veszélyes termékkel találkoznak. Különösen ez volt a helyzet bizonyos egyéni védőeszközök és orvostechikai eszközök esetében, amelyek iránt nagy volt a kereslet. Ezért kiemelten fontos a hatóságok koordinációjának, beruházásainak, erőforrásainak és digitalizációjának fokozása – mind az egységes piacon, mind az Unió határain belül.²⁴ A Bizottság az egységes piaci szabályok végrehajtásának és érvényesítésének javítására vonatkozó cselekvési tervben bejelentettekkel összhangban támogatni fogja a piacfelügyeleti hatóságokat a **termékellenőrzések digitalizációjának és az adatgyűjtés**, valamint a nem megfelelő és veszélyes termékek nyomon követésére szolgáló legkorszerűbb technológiák használatának fokozásában, és erre fogja ösztönözni a vállalkozásokat. A forgalmazott termékek nyomonkövethetőségének és ellenőrzésének javításához fontos az is, hogy beruházzanak a termékbiztonságra és a megfelelésre vonatkozó információk digitalizációjába. Emellett a hatékony és eredményes ellenőrzések biztosításához célzott kapacitásépítésre van szükség.

A stratégia keretében végrehajtott valamennyi fellépés során szem előtt kell tartani a kkv-kat mint a különböző ökoszisztémák innovációjának elsődleges hajtóerejét. Ez horizontálisan tetten érhető abban, hogy a minőségi jogalkotásra vonatkozó felülvizsgált bizottsági megközelítés keretében fokozott figyelmet fordítanak a szabályozásból eredő terhekre: az uniós politikai döntéshozatalhoz igazított „egy be, egy ki” elv bevezetésével nagyobb figyelem irányul a politikai döntéshozók részéről a jogszabályok alkalmazásának következményeire és költségeire, különösen a kkv-k esetében²⁵.

A kkv-stratégiában a Bizottság hangsúlyozta, hogy a vállalkozások közötti kapcsolatokban növelni kell a méltányosságot azon kkv-k támogatása érdekében, amelyek a nagyobb szervezetekkel szembeni alkupozícióban mutatkozó aszimmetriák miatt a tisztességtelen üzleti gyakorlatok és feltételek fokozott kockázatával szembesülnek az online és az offline térben egyaránt. A válság mindenekelőtt az **e-kereskedelem** fontosságára és szükségességére világított rá. A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály most először tesz javaslatot a közvetítők kötelezettségeire és az egységes piacon belüli elszámoltathatóságára vonatkozó közös szabályrendszerre, amely valamennyi vállalkozás, köztük a kkv-k számára is lehetőségeket

számára. A munkafeltételekre és a munkavállalói jogokra gyakorolt hatások alapos megfontolás tárgyát fogják képezni.

²³ COM(2019) 426 final.

²⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1020 rendelete (2019. június 20.) a piacfelügyeletről és a termékek megfelelőségéről, valamint a 2004/42/EK irányelv, továbbá a 765/2008/EK és a 305/2011/EU rendelet módosításáról.

²⁵ COM(2021) 219 Minőségi jogalkotás: Összefogás az uniós jogszabályok javítása érdekében, https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/better_regulation_joining_forces_to_make_better_laws_en_0.pdf

teremt, a felhasználók számára pedig magas szintű védelmet biztosít. A digitális piacokról szóló jogszabály szintén olyan harmonizált szabályokat javasol, amelyek meghatározzák és megtiltják a digitális kapuörként működő platformok bizonyos gyakorlatait, amelyek megakadályozhatják vagy lelassíthatják az értékes és innovatív szolgáltatások fogyasztókhöz történő eljutását, e szabályok pedig azt a célt szolgálnák, hogy biztosítsák az egységes piac megfelelő működését azáltal, hogy előmozdítják a hatékony versenyt a digitális piacokon, főként egy olyan tisztességes onlineplatform-környezet támogatásával, ahol lehetőség nyílik a versengésre. A Bizottság arra ösztönzi a társjogalkotókat, hogy gyorsítsák fel a munkát a gyors elfogadás érdekében.

A válság következtében súlyosbodott a késedelmes fizetés gyakorlata, ami további terhet ró a kkv-kra. A **késedelmes fizetések uniós megfigyelőközpontja**, amely nyomon követi a tisztességtelen fizetési gyakorlatokat²⁶ és elemzést készít arról, hogy a késedelmes fizetések hogyan oszlanak meg az ellátási láncban, az építőipari ökoszisztémán túl más területekre is kiterjeszti jelenlegi munkáját. A fizetési késedelmeket súlyosbító és gyakran elhúzódó vitákhoz²⁷ vezető tisztességtelen fizetési gyakorlatok kezelése érdekében a Bizottság kísérleti alternatív vitarendezési rendszereket fog kidolgozni és megvalósítani.

A pénzügyi nyomás és a fizetéseképtelenség 2021-ben valószínűleg fokozódni fog, ahogy a könnyítéseket fokozatosan kivezetik²⁸. A túlzott tőkeáttétel kockázata és a feltőkésítés szükségessége különösen hangsúlyossá válhat a kkv-k esetében. Az egyre több csődeset egész ellátási láncokra jelentős hatással lehet. Ehhez olyan intézkedések összehangolására és kialakítására van szükség, amelyeknek arányosnak kell lenniük az előttünk álló kihívásokkal. A Bizottság eltökélt szándéka, hogy jelentős beruházásokat mozgósítson, az InvestEU kkv-kerete 2023 végéig akár 45 milliárd EUR összegű beruházást is a kkv-kba csatornázzhat.

A kkv-kat érintő **szolvenciakockázat** kezelésének segítése érdekében a Bizottság elő fogja segíteni az életképes vállalkozások támogatására több tagállam által bevezetett intézkedések és ösztönzők bevált gyakorlatainak megosztását. A Bizottság azon dolgozik, hogy az InvestEU pénzügyi termékein keresztül célzott tőketámogatást alakítson ki a kkv-k számára²⁹, és kéri a tagállamokat, hogy járuljanak hozzá az uniós szintű erőfeszítésekhez. A REACT-EU szintén célzott támogatást nyújt a kkv-knak.

A tagállamoknak számos lehetőségük kínálkozik arra, hogy a **nemzeti támogatási rendszerek** keretében tőketámogatást nyújtsanak az innovatív kkv-k és közepes piaci tőkeértékű vállalatok fizetőképességének és növekedésének erősítése érdekében az állami támogatásokra vonatkozó szabályokkal, többek között az állami támogatásokra vonatkozó ideiglenes kerettel összhangban. Ezek közé tartoznak például a magánbefektetési alapokra vonatkozó állami garanciák nyújtására irányuló programok, amelyek azon az elképzelésen alapulnak, hogy az állam garanciát nyújt a magánfinanszírozás bevonására ahelyett, hogy magát a tőkét biztosítaná. A tagállamok úgy is dönthetnek, hogy bizonyos visszafizetendő eszközöket nyújtanak, amelyek később vissza nem

²⁶ A fizetési késedelmek egyik alapvető oka.

²⁷ A megfigyelőközpont szerint az uniós építőipari ökoszisztémában húzódnak el a legtovább a viták a világon (a vitarendezés átlagosan 20 hónapot vesz igénybe).

²⁸ Becslések szerint a támogatások megszűnésével az összes vállalat 11,4%-a valószínűleg felhagy tevékenységével, ha nem jut új hitelforrásokhoz. SWD(2021) 351, az egységes piacról szóló 2021. évi éves jelentés.

²⁹ Azok, amelyeket az InvestEU-ról szóló rendelet 3. cikke (1) bekezdésének g) pontjával összhangban a Covid19-válság hátrányosan érintett, és amelyek az állami támogatások szempontjából 2019 végén még nem voltak nehéz helyzetben.

térítendő támogatássá alakíthatók a vállalatok fellendülésétől és visszafizetési képességétől függően.

A Bizottság további lépéseket tesz az egységes tőkepiac megvalósítása érdekében. A Bizottság felgyorsítja például a kkv-k sajáttőke-finanszírozásával kapcsolatos munkáját, beleértve a növekvő innovatív vállalkozások tőketámogatásának, valamint a stratégiai beruházások és az első nyilvános részvénykibocsátások (IPO) támogatásának kiterjesztését. E törekvések eredményeképp a kkv-k életének valamennyi szakaszában – az induló vállalkozásoktól kezdve a növekedési és terjeszkedési szakaszig, valamint a nyilvános piacokon való megjelenésig – beruházásokra kerül sor a zöld és digitális technológiák terén. Egy új köz-magán IPO-alap a tőzsdei jegyzés folyamata alatt és azon túlmenően is támogatásban fogja részesíteni a kkv-kat és a közepes piaci tőkeértékű vállalatokat³⁰. Az EBB-csoport 2021 második felében teszi közzé az érdekelt alapkezelő csoportoknak szóló pályázati felhívásait.

Az adózás szintén döntő szerepet játszik a méltányosság és a növekedés biztosításában: a 21. századi vállalkozási adózásról szóló, hamarosan elkészülő közlemény konkrét tervek fog meghatározni mindkét célkitűzés támogatására, beleértve a kkv-kra vonatkozó konkrét intézkedéseket is.

Az uniós versenypolitika kulcsszerepet játszik az egyenlő versenyfeltételek fenntartásában, és az egyik legnagyobb értékünk egy olyan egységes piac biztosításában, amely támogatja a vállalatokat az innovációban és a növekedésben. A verseny megőrzése az egységes piacon hozzájárul vállalataink ellenálló képességéhez és versenyképességéhez a globális piacokon. A Bizottság továbbra is nyomon követi a (2021 végéig meghosszabbított) állami támogatásokra vonatkozó ideiglenes keret alkalmazását és a Covid19-hez kapcsolódó állami támogatási intézkedések végrehajtását, továbbá felülvizsgálatot fog végezni a válság idején bevezetett támogató intézkedések fokozatos kivezetése érdekében – amennyiben a helyzet ezt lehetővé teszi –, elkerülve ugyanakkor a hirtelen kilengéseket.

FŐ INTÉZKEDÉSEK	ÜTEMEZÉS
Egységes piaci szükséghelyzeti eszköz	2022. első negyedév
Éves jelentés az egységes piacról	Évenként
A munkavállalók kiküldetéséről szóló nyilatkozat lehetséges közös formanyomtatványa/sablonja	2022. első negyedév
z uniós és az importált termékek egységes piaci felügyeletének megerősítése	2022. negyedik negyedév
Az InvestEU keretében a kkv-k támogatását célzó tőketámogatással és sajáttőke-finanszírozással kapcsolatos munka	folyamatos

4. A FÜGGŐSÉGEK KEZELÉSE: NYITOTT STRATÉGIAI AUTONÓMIA A GYAKORLATBAN

A kereskedelem és a beruházás iránti nyitottság a növekedés és a reziliencia egyik erőssége és forrása a jelentős importörnek és exportörnek minősülő EU számára. A Covid19-világjárvány

³⁰Az Európai Bizottságnak a kkv-k uniós IPO-piacát támogató köz-magán alapról szóló tanulmánya (A Public-Private Fund to Support the EU IPO Market for SMEs, https://ec.europa.eu/info/evaluation-reports-economic-and-financial-affairs-policies-and-spending-activities_en) szerint egy körülbelül 740 millió EUR összegű állami befektetéssel rendelkező köz-magán IPO-alap 10%-kal növelheti a kkv-k és közepes piaci tőkeértékű vállalatok első nyilvános részvénykibocsátását Európában.

mindazonáltal negatív hatást gyakorolt a globális ellátási láncokra, és hiányokhoz vezetett Európában. Amint azt a 2020. évi iparstratégia kiemelte, az EU-nak javítania kell nyitott stratégiai autonómiáját a kulcsfontosságú területeken³¹.

A válság még inkább kihangsúlyozta, hogy az EU-nak meg kell erősítenie **a válsággal való szembenézésre való képességét, és a szükséges módon kell fellépnie**. Az egészségügyi ökoszisztéma ellátási láncának zavarai – egyrészt a növekvő kereslet, másrészt az ellátási és munkaerőhiány miatt – különösen nagy kihívást jelentettek annak ellenére, hogy az EU proaktívan reagált annak biztosítására, hogy a (globális) szállítási útvonalak és ellátási láncok a lehető legnyitottabbak és legbiztonságosabbak maradjanak. Az újabb kihívások – például a gépjárműipar félvezetőhiánya – rávilágítanak arra, hogy Európa más sajátos függőségekkel is szembesül. A világjárvány felgyorsította ezt a tudatosságot, és az országokat, például az Egyesült Államokat³² a globális értékláncon belüli pozíciójuk felülvizsgálatára ösztönözte.

Az EU emellett jelentős erősségekkel és kapacitásokkal is rendelkezik. Míg az EU bizonyos függőségekkel szembesül, más országok is függnek az EU-tól („fordított függőségek”). A kölcsönös függőségek pedig hozzájárulhatnak a globális értékláncok stabilitásához. Az EU-nak a partnereivel közös külföldi függőségei is vannak („közös függőségek”). Ezek lehetőséget teremtenek arra, hogy együttműködést építsen ki hasonló gondolkodású partnerekkel kölcsönösen előnyös megoldások felkutatása céljából.

Stratégiai függőségeink és kapacitásaink feltérképezése

Egyes zavarok meglepetésszerűen érték Európát, ezáltal rávilágítottak arra, hogy **jobban meg kell érteni hogy hol helyezkednek el stratégiai függőségei**, hogyan alakulhatnak a jövőben, és hogy milyen mértékben tennék sebezhetővé az EU-t. Ezek a stratégiai függőségek befolyásolják az EU alapvető érdekeit, mégpedig az egészségügy³³, a biztonság és a védelem, valamint a zöld és a digitális átálláshoz szükséges legfontosabb inputokhoz és technológiákhoz való hozzáférés tekintetében.

A Bizottság az Európai Tanács kérésére reagálva kereskedelmi adatok alapján alulról felfelé haladó elemzést végzett, amely kezdeti betekintést nyújt a szóban forgó kérdések körébe. Az elemzés az EU-ba importált 5 200 termék közül 137 terméket nevez meg (amelyek az EU által importált áruk teljes importértékének 6 %-át teszik ki) olyan érzékeny ökoszisztémákban, amelyek esetében az EU-t nagymértékű függőség jellemzi, azaz elsősorban az energiaigényes iparágakban (például a nyersanyagágazatban³⁴) és az egészségügyi ökoszisztémákban (például gyógyszerhatóanyagok ágazatában), valamint a zöld és digitális átállás támogatása szempontjából releváns egyéb termékek vonatkozásában.

E függő termékek behozatalának mintegy fele Kínából, illetve Vietnamból és Brazíliából származik. 34 termék (amelyek az EU teljes importértékének 0,6 %-át teszik ki) azonban potenciálisan sérülékenyebb, mivel valószínűleg kevés lehetőség van további diverzifikációjukra

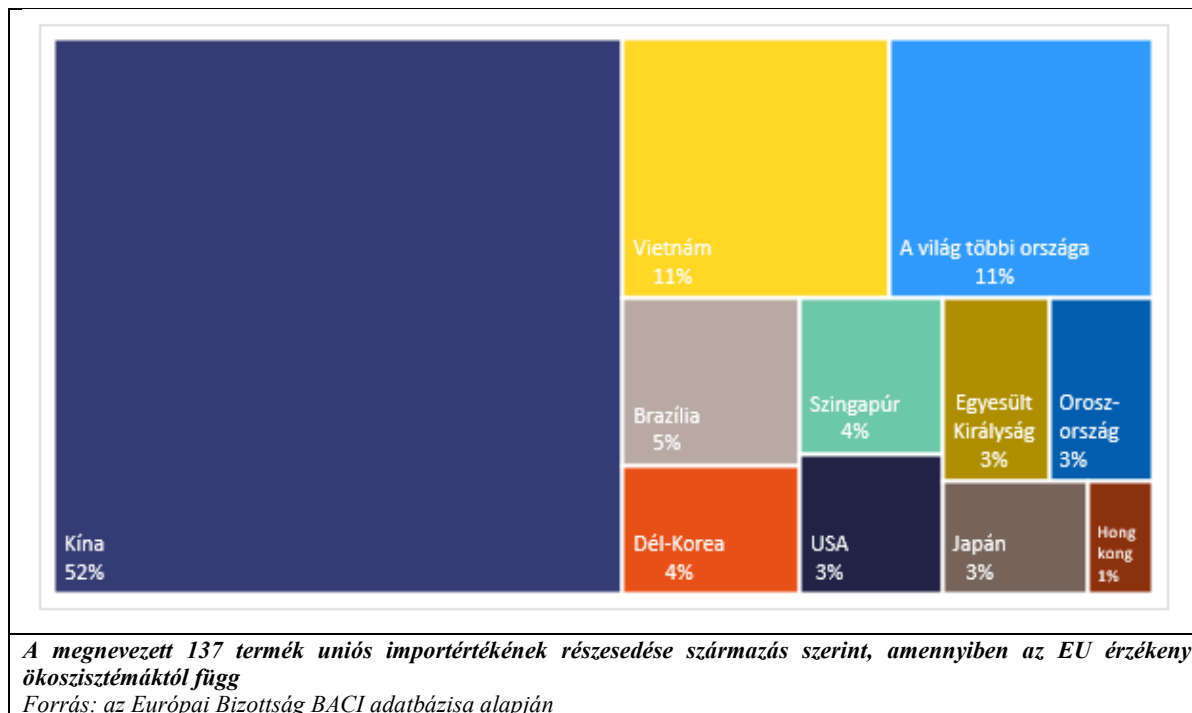
³¹Európa nyitott stratégiai autonómiájának megerősítésére vonatkozó hosszú távú és átfogó perspektívát a Bizottság 2021. évi stratégiai előrejelzési jelentése is közölni fogja.

³² Az amerikai ellátási láncokról szóló elnöki rendelet.

³³ Az európai gyógyszerstratégia intézkedéseket irányoz elő a gyógyszerellátással kapcsolatos problémák kezelésére (COM(2020) 761)

³⁴A Bizottság 2021 nyaráig további részletes elemzést tesz közzé az energiaágazat szempontjából kritikus jelentőségű ellátási láncokról. Ez az elemzés kiemeli, hogy a kritikus jelentőségű nyersanyagok és feldolgozott anyagok elengedhetetlenek az energiabiztonság és a tiszta energiára való átállás sikerének biztosításához.

vagy uniós termékekkel való helyettesítésükre. E termékek közül mintegy 20 az energiaigényes iparágak ökoszisztémájához tartozó nyersanyag és vegyi anyag, a fennmaradó termékek többsége pedig az egészségügyi ökoszisztémához tartozik (például gyógyszerhatóanyagok és egyéb egészségügyi vonatkozású termékek). Az elemzés a fejlett technológiák – például a felhőalapú és a mikroelektronikai technológia – területén jelentkező kihívásokra és függőségekre is rámutat, amelyek elsősorban a globális piac szerkezetéhez kapcsolódnak.

Az elemzés kiemeli az egységes piacon belüli esetleges belső függőségek kérdését is, amelyek a tevékenységek egyes vállalkozások szintjén tapasztalható koncentrációjához kapcsolódnak. Ilyen esetekben az uniós versenypolitika és jogérvényesítés fontos szerepet játszhat az ezekhez a belső függőségekhez kapcsolódó esetleges kockázatok kezelésében annak biztosításával, hogy a piacok nyitottak maradjanak és továbbra is teret engedjenek a versenynek.

Az e frissített változatot kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum³⁵ hat **stratégiai terület**, azaz a **nyersanyagok, az akkumulátorok, a gyógyszerhatóanyagok, a hidrogén, a félvezetők, valamint a felhőalapú és az élvonalbeli technológiák** mélyreható felülvizsgálatát ismerteti, és további betekintést nyújt a stratégiai függőségek eredetébe és hatásába. A Bizottság – többek között az ipari fórum támogatásával, illetve a gyógyszerellátás biztonságáról és a gyógyszerstratégiáról folytatott strukturált párbeszéd³⁶ keretében– együtt fog működni a tagállamokkal, az iparral és a szociális partnerekkel, hogy elmélyítse ezt az elemzést és részletesebben foglalkozzon a feltárt stratégiai függőségekkel.

A Bizottság a legfontosabb területeken – többek között a kettős átállás szempontjából kulcsfontosságú termékek, szolgáltatások vagy technológiák, például a megújuló energiaforrások, az energiatárolás és a kiberbiztonság területén – elindítja a potenciális függőségekre irányuló **mélyreható felülvizsgálatok második szakaszát**. Ezen túlmenően a

³⁵ Bizottsági szolgálati munkadokumentum a stratégiai függőségekről és kapacitásokról, SWD(2021) 352.

³⁶ https://ec.europa.eu/health/human-use/strategy/dialogue_medicines-supply_en.

Bizottságon belüli Kritikus Technológiák Megfigyelőközpontja³⁷ közreműködésével működtetett nyomonkövetési rendszer, valamint időszakos felülvizsgálati folyamat a jelenlegi függőségekre és a jövőbeli (technológiai) függőségek kockázataira egyaránt ki fog terjedni.

A stratégiai függőségek csökkentését és megelőzését célzó eszköztár kialakítása

Az esetek többségében – vállalati politikái és döntései révén – maga az ipar van a legjobb helyzetben ahhoz, hogy javítsa a rezilienciát és csökkentse az esetlegesen sebezhetőségekhez vezető függőségeket, többek között a beszállítók diverzifikációja, a másodlagos nyersanyag fokozott felhasználása és más inputanyagokkal való helyettesítés révén. Vannak azonban olyan helyzetek, amikor a termelés vagy a beszerzés egyetlen földrajzi területre összpontosulása következtében alternatív beszállítók nem állnak rendelkezésre.

A stratégiai jelentőségű területeken a Bizottság jelenleg olyan közpolitikai intézkedéseket határoz meg, amelyek támogathatják az ipar e függőségek kezelésére és a stratégiai kapacitás iránti igények fejlesztésére irányuló törekvéseit, azaz lehetőség szerint különböző kereskedelmi partnerekre támaszkodva végzett kínálat- és kereslet-diverzifikálást, de szükség esetén a készletfelhalmozást és az önálló fellépést is. Ezeknek az intézkedéseknek általában **intézkedéscsomagon** kell alapulniuk, célzottaknak kell lenniük, és arányban kell állniuk az ökoszisztémák szükségleteivel és a felárt kockázatokkal. A Bizottság szorosan együtt fog működni a megfelelő érdekelt felekkel azon intézkedések meghatározása érdekében, amelyek – többek között a külkereskedelem megerősítésével és diverzifikálásával, az alacsony és a közepes jövedelmű országok számára is új lehetőségek teremtésével – megerősítik az EU globális értékláncokon belüli pozícióját. A körforgásosabb jellegű gazdaság és a jobb erőforrás-hatékonyság szintén hozzájárul a függőségek csökkentéséhez és a reziliencia megerősítéséhez. Ezeknek az intézkedéseknek továbbá lehetővé kell tenniük az EU számára, hogy a nyitott és versenyképes piacokkal rendelkező, teljeskörűen működő egységes piac erősségeire alapozva megerősítse saját kapacitását. Az EU ki fogja aknázni a legközelebbi szomszédaival – különösen az EU-val való szabályozási konvergenciában már részt vevő szomszédaival – fenntartott kiváltságos kapcsolatait.

A kereskedelempolitika felülvizsgálatban³⁸ foglaltaknak megfelelően a Bizottság a felkészültség növelése érdekében a nemzetközi ellátási láncok diverzifikálására és **nemzetközi partnerségek kialakítására** fog törekedni.

Azon területeken, ahol közös függőségek állnak fenn a partnereivel³⁹, az EU dönthet úgy, hogy egyesíti erőforrásait, és erősebb és változatosabb alternatív ellátási láncokat épít ki legközelebbi szövetségeseivel és partnereivel. A transzatlanti kapcsolatok, valamint a bővítési és a szomszédságpolitika a más partnerekkel és kereskedelmi blokkokkal kötött szabadkereskedelmi megállapodásokhoz hasonló törekvések sarokkövei. Az előbbi esetében a javasolt EU–USA Kereskedelmi és Technológiai Tanács platformot biztosíthatna az együttműködéshez.

A Bizottság további, fordított függőségeket is meg fog vizsgálni, és feltérképezi azokat a területeket, ahol más országok függenek az EU-tól. Az ilyen kölcsönös függőségek mélyebb

³⁷ COM(2021) 70, Cselekvési terv a polgári, a védelmi és az űripár közötti szinergiákról.

³⁸ COM(2021) 66.

³⁹ Az érzékeny ökoszisztémákról készült elemzés például mintegy 20, Kínából importált terméket nevez meg, amelyekről az EU és az USA is nagymértékben függ (többek között az egészségügy, az energiaigényes iparágak, a megújuló energiaforrások és a digitális/elektronikai ökoszisztémák területén). Ugyanez vonatkozik a többi fontos uniós kereskedelmi partnerre is.

megértése javítani fogja az EU szakpolitikai válaszlépéseire álló információk minőségét.

A Bizottság továbbra is támogatni fogja az **ipari szövetségeket** azokon a stratégiai területeken, ahol ezek a szövetségek a legjobb eszköznek minősülnek azoknak a tevékenységeknek a felgyorsításához, amelyek egyébként nem fejlődnének, azokon a stratégiai területeken, ahol hozzájárulnak a magánbefektetők vonzásához az új üzleti partnerségek és modellek nyitott, átlátható és a versenyszabályoknak teljes mértékben megfelelő módon történő megvitatása érdekében, valamint azokon a stratégiai területeken, ahol innovációt hozhatnak létre és értékes munkahelyeket teremthetnek. A Bizottság különös figyelmet fog fordítani arra, hogy a szövetségek az induló innovatív vállalkozások és a kkv-k szempontjából inkluzívak legyenek. Ezeknek a szövetségeknek ki kell egészíteniük a köz- és magánszféra közötti partnerségeket⁴⁰, emellett széles körű és nyitott platformot kell biztosítaniuk a stratégiai ütemtervek kidolgozásához, valamint a konkrét ökoszisztémákon belüli technológiák esetében a kutatást, fejlesztést és innovációt célzó beruházási tervek hatékony koordinálásához. Azon hat terület közül, amelyen a Bizottság ezzel a közleménnyel együtt mélyreható felülvizsgálatot terjeszt elő, a Bizottság a következő három területen már elindított ipari szövetségeket: a nyersanyagok, az akkumulátorok és a hidrogéntechnológia területén.

E pozitív tapasztalatok alapján a Bizottság most készíti elő az új iparstratégiában és a digitális évtizedről szóló közleményben már bejelentett két szövetség – a **processzorokkal és félvezető technológiákkal foglalkozó szövetség** és az **ipari adatokkal, a peremtechnológiával és a felhőtechnológiával foglalkozó szövetség** létrehozását a digitalizáció területén. Az érdekelt felek széles körét tömörítő szövetségek hozzá fognak járulni a mikroelektronika területén kitűzött legfontosabb uniós szakpolitikai célok teljesítéséhez, valamint Európa ipari pozíciójának megerősítéséhez a felhőalapú számítástechnika és a pereminformatika globális piacán, mégpedig azáltal, hogy foglalkoznak az adatfeldolgozási kapacitások egyre nagyobb mértékű elosztásának és decentralizálásának tendenciájával, valamint a szövetségi keretek közötti és az értékesítőktől független felhőalapú ökoszisztéma lehetővé tételének szükségességével.

A Bizottság továbbá a következő két szövetség létrehozását mérlegeli: i. az **úrhajó-hordozórakétákkal foglalkozó szövetség**, melynek célja az összes nagy és kis szereplő összefogása révén a világúrhöz való globálisan versenyképes, költséghatékony és autonóm hozzáférés biztosítása az Unió számára; valamint ii. a **kibocsátásmentes repüléssel foglalkozó szövetség**, melynek célja, hogy jelenleg megfontolás alatt álló, megújuló és alacsony széndioxid-kibocsátású üzemanyagokkal foglalkozó szövetséget⁴¹ teljes mértékben kiegészítve működjön, és a Tiszta Égbolt kezdeményezés keretében már meglévő beruházások mozgósításával, valamint a 2050-ig megvalósítandó uniós klímasemlegességi célkitűzéshez hozzájárulva biztosítsa a piaci felkészültséget a diszruptív – pl. hidrogénüzemű vagy elektromos – légi jármű-konfigurációk bevezetésére.

A Bizottság továbbra is támogatni fogja a tagállamok arra irányuló erőfeszítéseit, hogy **közös európai érdeket szolgáló fontos projekteken** keresztül egyesítsék a közszférabeli erőforrásokat azokon a területeken, ahol a piac önmagában nem képes áttörést jelentő innovációt

⁴⁰ Ideértve a Horizont Európa program keretében létrejövő, az ipar és a tagállamok által támogatott partnerségek stratégiai kutatási és innovációs terveit, amelyek az EKT ipari technológiai ütemterveinek alapját képezik (COM(2020) 628), 10. o. A Horizont Európa program 49 köz- és magánszféra közötti partnerségre és közel 25 milliárd EUR összegű uniós hozzájárulásra tett javaslatot azzal a céllal, hogy legalább ugyanekkora összeget mozgósítson a magánszférabeli partnerektől és a tagállamoktól.

⁴¹ COM(2020) 789 – Fenntartható és intelligens mobilitási stratégia

megvalósítani, például az akkumulátorok⁴² és a mikroelektronika⁴³ területén. A tagállamok és a vállalatok közös érdeklődést tanúsítottak további közös európai érdeket szolgáló fontos projektek iránt, például a következő generációs felhő, a hidrogéntechnológia, az alacsony szén-dioxid-kibocsátású ipar, a gyógyszerek terén és egy második ilyen projekt iránt a csúcstechnológiájú félvezetők területén. A Bizottság körültekintően meg fogja vizsgálni ezeket a projektterveket, és a kritériumok teljesülése esetén támogatni fogja őket, amint kiforrottá válnak. Az ipari szövetségek megfelelő esetekben, például az akkumulátorok esetében segítséget nyújthatnak a közös európai érdeket szolgáló fontos projektek előkészítéséhez.

Az uniós költségvetés stratégiai jelentőségű területeken is támogathat beruházásokat. A nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek tartalmazhatnak például az InvestEU program keretében a tagállami komponensekhez biztosított hozzájárulásokat, a tagállamok pedig nemzeti allokációik egy részét felhasználhatják az ilyen ágazatokba történő beruházásra.

A stratégiai függőségek **egyedi hatást gyakorolhatnak a kkv-kra**, a magasabb átállási költségektől az induló innovatív vállalkozások dinamikus közösségeinek és a kisebb innovatív szolgáltatóknak a hiányáig. Az Egységes piac programból biztosított 61 millió EUR együttes költségvetéssel az európai klaszteregyüttműködési platform és az Enterprise Europe Network 2021-ben megerősített intézkedéseket hoz annak érdekében, hogy segítséget nyújtson a kkv-k számára a zavarok és sebezhetőségek kezelésében vagy a diverzifikációban azáltal, hogy új, helyi és transznacionális partnerekkel kapcsolja össze őket, ezáltal növelve a rezilienciájukat. Az ipari gyártási adatterekhez hasonló digitális megoldások is rugalmasabb ellátási láncokat eredményezhetnek.

A technológiák területén vállalt globális vezető szerep együtt jár a **szabványalkotás** és az interoperabilitás biztosítása **területén betöltött vezető szereppel**. Az ugyanazokkal a nemzetközi szabványokkal kapcsolatos globális konvergencia hozzájárul az alkalmazkodási költségek csökkentéséhez, és megerősíti az uniós és a globális értékláncokat. Ahhoz, hogy az EU megőrizze befolyását a globális szabványok alkotásában, az egységes piac központi elemét jelentő szabványosítási rendszerének dinamikusan és hatékonyan kell működnie. A hidrogéntechnológia, az akkumulátorok, a tengeri szélenergia, a biztonságos vegyi anyagok, a kiberbiztonság vagy akár az űradatok területén iparunknak olyan európai és nemzetközi szabványokra van szüksége, amelyek időben alátámasztják a kettős átállását. E fontos kiemelt szabványok területén vállalt globális vezető szerep az uniós iparágak versenyképessége és rezilienciája szempontjából is kritikus jelentőséggel bír.

A Bizottság **szabványosítási stratégiát** fog előterjeszteni. Ez elősegíti az európai érdekek határozottabb érvényesítését a szabványosítás területén (az EU-ban és világszerte), valamint a másokkal való nyitott együttműködést egyes, kölcsönös érdeket jelentő területeken (például az Egyesült Államokkal és Kanadával a mesterséges intelligencia jogszerű és etikus alkalmazása tárgyában). Ezzel összefüggésben a Bizottság értékelni fogja, hogy e célkitűzések eléréséhez szükség van-e a szabványosítási rendelet módosítására. A Bizottság és az európai szabványügyi szervezetek közös munkacsoportja meghatározza a kulcsfontosságúnak ítélt szabványok rövid időn belüli elfogadásához jóváhagyott megoldásokat. A Bizottság különös figyelmet fordít az ipari ökoszisztémák kettős átállását támogató szabványosítási igények előrejelzésére is.

⁴² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_21_226.

⁴³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/ip_18_6862.

Az európai vállalatoknak egyenlő versenyfeltételekkel kell rendelkezniük világszerte és az egységes piacon is. Az uniós verseny- és kereskedelempolitikának továbbra is határozottan kell fellépnie a tisztességtelen és kényszerítő gyakorlatok ellen, ugyanakkor előnyben kell részesítenie a nemzetközi együttműködést közös globális problémák megoldásához. A Bizottság ezzel a közleménnyel összefüggésben az egységes piacon belüli **külföldi támogatások** potenciálisan **torzító hatásainak** kezelését célzó jogi eszközre tesz javaslatot. Gondoskodni fog arról, hogy az uniós vállalatokat felvásárolni szándékozó vagy közbeszerzési eljárás keretében ajánlatot tenni szándékozó külföldi kormányok által nyújtott, potenciálisan torzító támogatások többé ne maradjanak ellenőrizetlenek. A Bizottság továbbra is kereskedelmi partnereinkkel együtt kezeli a torzító hatású ipari támogatásokat.

A közbeszerzés keretében bonyolított közkiadások éves szinten az uniós GDP 14 %-át teszik ki. Az európai közbeszerzési keret – az átláthatóság és a verseny biztosítása mellett – hozzájárulhat a vállalatok versenyképességének megerősítéséhez, többek között stratégiai kritériumok alkalmazásával, különösen a zöld, szociális és innovációs közbeszerzések esetében. A digitális megoldásokra irányuló innovációs közbeszerzés és a K+F célú közbeszerzés fokozása szintén fontos⁴⁴. Ezen túlmenően a Bizottság **iránymutatást** fog kidolgozni **arra vonatkozóan, hogy miként lehet hatékonyan alkalmazni a közbeszerzést a kulcsfontosságú ökoszisztémák rezilienciájának megerősítéséhez** olyan eszköztár alkalmazásával, amely segíti a közbeszerzőket az ellátást érintő stratégiai kockázatok és függőségek feltárásában és kezelésében, valamint a beszállítói bázis diverzifikálásában.

FŐ INTÉZKEDÉSEK	ÜTEMEZÉS
Az egységes piacon belüli külföldi támogatások potenciálisan torzító hatásainak kezelésére irányuló javaslat elfogadása	2021. május
A stratégiai függőségek időszakos felülvizsgálata és a stratégiai függőségekhez kapcsolódó kockázatok nyomon követése	2021-től kezdődően
Nemzetközi partnerségek és együttműködés felkutatása a stratégiai függőségek kezelése érdekében	2021-től kezdődően
A processzorokkal és félvezető technológiákkal foglalkozó szövetség, valamint az ipari adatokkal, a perem- és felhőtechnológiával foglalkozó szövetség elindítása	2021. második negyedév
A kkv-k ellátási láncának zavarai és sebezhetőségével kapcsolatos megerősített fellépés	2021. negyedik negyedév
Szabványosítási stratégia elfogadása	2021. harmadik negyedév
A stratégiai függőségek közbeszerzés keretében történő meghatározásáról és kezeléséről szóló iránymutatás	2022. első negyedév

5. A KETTŐS ÁTÁLLÁS FELGYORSÍTÁSA

A 2020. évi iparstratégia tartalmazott egy listát az uniós ipar zöld és digitális átállásának támogatását célzó intézkedésekről, amelyek közül sok már megvalósult⁴⁵, a világjárvány

⁴⁴ Az európai innovációs közbeszerzés területén a beruházáshiány a digitális megoldások és a K+F célú közbeszerzések esetében a legnagyobb mértékű (háromszoros, illetve ötszörös beruházáshiány) Európa legjelentősebb kereskedelmi partnereihez képest.

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/final-report-available-benchmarking-innovation-procurement-investments-and-policy-frameworks-across>

⁴⁵ SWD(2021) 351, 2021. évi éves jelentés az egységes piacról, 3. szakasz és II. melléklet.

azonban drasztikusan befolyásolta ennek az átalakulásnak a sebességét és léptékét. Most minden eddigénél egyértelműbb, hogy a fenntarthatóságra és digitalizációra törekvő vállalatok nagyobb valószínűséggel lesznek sikeresek, mint mások. Ezért a vállalkozások digitális átállása a digitális iránytű⁴⁶ négy sarkalatos pontjának egyike.

Átállási pályák közös kialakítása az érintett ipari ökoszisztémákban

Az egységes piacról szóló 2021. évi éves jelentés⁴⁷ ismerteti a **14 ipari ökoszisztéma** előtt álló, eddig meghatározott kihívások első elemzését, valamint a kettős átállás megvalósítása és a reziliencia növelése érdekében már elindított, áttörést hozó kezdeményezéseket. Szemléltető példaként a közleményt kísérő, a tiszta és versenyképes európai acéliparról szóló bizottsági szolgálati munkadokumentum⁴⁸ részletesen megvizsgálja, hogy a zöld és digitális átállás mit jelent ezen ágazat számára, és kifejti, hogy az uniós szakpolitikai intézkedések hogyan támogatják az ipart az átállás irányításában.

Ezen elemzések segítségével az iparral, a hatóságokkal, a szociális partnerekkel és más érdekelt felekkel partnerségben – szükség esetén – lehetőség nyílik az ökoszisztémák **átállási pályáinak** közös kialakítására. Ezek a pályák a leginkább érintett ökoszisztémák esetében lehetővé teszik a kettős átálláshoz szükséges intézkedések nagyságrendjének, költségeinek, hosszú távú előnyeinek és feltételeinek jobb, alulról építkező megértését, ennek eredményeként pedig a fenntartható versenyképességet szolgáló, megvalósítható terv jön létre. Ennek a tervnek figyelembe kell vennie a megfelelő inputokat, például az Európai Kutatási Térségről szóló közleményben⁴⁹ bejelentett ipari technológiai ütemterveket, valamint a polgári, a védelmi és az űripár közötti szinergiákról szóló cselekvési terv⁵⁰ keretében kidolgozott ütemterveket.

Prioritásként kell kezelni azokat az ökoszisztémákat és ágazatokat, amelyek az éghajlat-politikai és fenntarthatósági céloknak megfelelő és a digitális átállást érintő legfontosabb kihívásokkal szembesülnek, és amelyek versenyképessége ettől függ, ilyenek például az energiaigényes iparágak (többek között a vegyipari és az acélipari ágazat)⁵¹ és az építőipar, valamint a válság által súlyosan érintett ágazatok, amelyek a helyreállításuk ösztönzése érdekében gyorsítják fel a kettős átállásukat (például a turizmus és a mobilitás⁵²).

A zöld és digitális átállás üzleti esettanulmányának támogatása

Az uniós ipar megragadta a kettős átállás által teremtett kihívásokat és lehetőségeket. Készen áll a beruházásra, de kiszámíthatóságot és valódi üzleti esettanulmányt kér, amelyben egységes és stabil szabályozási keret, a kapacitásokhoz és az infrastruktúrához való hozzáférés, innováció- és alkalmazás-finanszírozás, nyersanyagok és dekarbonizált energia, klímasemleges és a körforgásos gazdaságból származó termékekre irányuló keresletoldali intézkedések, valamint megfelelő készségek szerepelnek. Mindezek szükségesek a versenyképes átálláshoz.

Az EU a **helyreállítási** törekvéseivel azonnal támogathatja ezeket az üzleti esettanulmányokat. Az uniós költségvetést és a NextGenerationEU kezdeményezést, és különösen a Helyreállítási és

⁴⁶ COM(2021) 118 final.

⁴⁷ SWD(2021) 351, 2021. évi éves jelentés az egységes piacról, III. melléklet.

⁴⁸ SWD(2021) 353, Úton a versenyképes és tiszta európai acélipar felé.

⁴⁹ COM(2020) 628 final, Új EKT a kutatás és az innováció szolgálatában.

⁵⁰ COM(2021) 70, Cselekvési terv a polgári, a védelmi és az űripár közötti szinergiákról.

⁵¹ Az európai klímarendelethez foglaltaknak megfelelően szinergiákat kell kialakítani az átállási pályák és az indikatív önkéntes ütemtervek között.

⁵² Figyelembe véve a fenntartható és intelligens mobilitási stratégiát (COM(2020) 789 final).

Rezilienciaépítési Eszközt ugródeszkeként kell használni az európai helyreállítás felgyorsításához, valamint a zöld és digitális átállás iránti elkötelezettség megerősítéséhez. A tagállamokon belüli fontosságuk, a szükséges hatalmas beruházások, munkahelyteremtési és növekedési potenciáljuk, valamint a zöld és digitális átállás előnyeinek kiaknázására adódó lehetőségeik alapján a Bizottság határozottan arra ösztönözi a tagállamokat, hogy nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveikbe foglaljanak bele beruházásokat és reformokat korlátozott számú kiemelt területen⁵³. A Bizottság jelenleg körültekintően értékeli a nemzeti terveket, a jövőben pedig nyomon követi azok végrehajtását, különösen annak biztosítása érdekében, hogy a finanszírozás legalább 37 %-át zöld beruházásokra, legalább 20 %-át pedig digitalizációra fordítsák. Számos nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terv biztosít majd finanszírozást a kkv-k zöld és digitális beruházásaihoz. A 2021–2027 közötti időszakra szánt kohéziós politikai alapok nagy hangsúlyt helyeznek a kettős átállásra, ezáltal hozzájárulnak az uniós gazdaság zöld és digitális átállásához.

A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek példátlan lehetőséget kínálnak arra, hogy **több országra kiterjedő projektek** keretében egyesítsék erőiket a kritikus jelentőségű digitális és zöld kapacitások kiépítése érdekében. Több tagállam jelezte azon szándékát, hogy nemzeti tervének tervezetébe több országot érintő projekteket is belefoglal. Ezek a projektek felgyorsíthatják a hidrogéntechnológia, az 5G folyosók, a közös adatinfrastruktúra és -szolgáltatások, a fenntartható közlekedés, a blokklánc-technológia vagy az európai digitális innovációs központok területén elengedhetetlenül szükséges beruházást. A Bizottság jelenleg vizsgálja egy olyan hatékony mechanizmus létrehozásának lehetőségeit, amely felgyorsítaná a több országot érintő projektek végrehajtását, lehetővé téve különösen a tagállamok és az uniós finanszírozás esetleges ötvözését⁵⁴.

A versenyszabályok, különösen az állami támogatásokra vonatkozó szabályok érvényesítése biztosítani fogja, hogy a helyreállításra szánt közfinanszírozás ne helyettesítse a magánberuházásokat, hanem további magánberuházásokat eredményezzen. A Bizottság jelenleg az **uniós versenyszabályok átfogó felülvizsgálatát** is végzi annak biztosítása érdekében, hogy azok alkalmasak legyenek az európaiakat szolgáló zöld és digitális átállás támogatására egy olyan időszakban, amikor a globális versenykörnyezet is alapvető változáson megy keresztül. A **környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokra vonatkozó szabályok** felülvizsgálata jobban lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a zöld megállapodással és az új iparstratégiával összefüggésben támogassák a vállalkozásokat termelési folyamataik dekarbonizációjában és környezetbarátabb technológiák bevezetésében. A **közös európai érdeket szolgáló fontos projektekre vonatkozó állami támogatási szabályok** segítenek a kreatív innovációkba történő, határokon átnyúló beruházások mozgósításában, ha a piac önmagában nem vállalná a kockázatot, és kizárólag abban az esetben, ha az egyértelmű piaci hiányosság kezelésének pozitív hatásai meghaladják az egységes piac torzulásának kockázatát. Bár a közös európai érdeket szolgáló fontos projektekről szóló, hatályos közlemény közelmúltbeli értékelése rámutatott, hogy a rendelkezések jól működnek, szükség lenne néhány célzott kiigazításra, többek között a nyitottabbá tételük és a kkv-k részvételének megkönnyítése érdekében, valamint a nemzeti költségvetésekből és az uniós programokból származó források összevonására vonatkozó kritériumokkal kapcsolatos útmutatás érdekében. A regionális állami támogatásokról szóló új iránymutatás – az egyenlő versenyfeltételeket biztosítása mellett – lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy támogassák a felzárkózásban és az egyenlőtlenségek

⁵³ 2021. évi éves fenntartható növekedési stratégia, COM(2020) 575 final. A kiemelt kezdeményezések címe: Megújulás; Korszerűsítés; Töltés; Kapcsolódás; Modernizálás; Kapacitásbővítés; Átképzés és továbbképzés.

⁵⁴ A „Digitális iránytű 2030-ig” című közleményben (COM (2021) 118 final) bejelentetteknek megfelelően.

csökkentésében a legkedvezőtlenebb helyzetű régiókat, illetve segítséget biztosítsanak az átállásból adódó vagy strukturális kihívásokkal szembesülő régióknak.

A **széles sávú hozzáférés állami támogatására vonatkozó iránymutatások** értékelése során a Bizottság megvizsgálja, hogy a szabályok célravezetőek-e, és összhangban vannak-e a legújabb technológiai és piaci fejleményekkel ahhoz, hogy teljes mértékben támogatni tudják a széles sávú infrastruktúra kiépítésére vonatkozó uniós törekvéseket, többek között a gigabit alapú társadalomról szóló közleményben és a digitális évtizedről szóló közleményben meghatározott szakpolitikai célkitűzésekkel összhangban. Ezen túlmenően a vállalatok közötti **horizontális megállapodásokra alkalmazandó trösztellenes szabályok** folyamatban lévő felülvizsgálata többek között a zöld és digitális átállás szempontjából kulcsfontosságú kérdésekre, például a kutatási és fejlesztési megállapodásokra is kiterjed, és iránymutatással szolgál az úgynevezett „fenntarthatósági megállapodásokról”, valamint a versenyt támogató adatmegosztási és adatösszevonási megállapodásokról. Hasonlóképpen, a vertikális csoportmentességi rendelet és a vertikális iránymutatás folyamatban lévő felülvizsgálatának az a célja, hogy az alkalmazandó szabályokat az új piaci valósághoz közelítse, különösen az e-kereskedelem és az online értékesítés növekedésével, valamint naprakész iránymutatással szolgáljon a vállalkozásoknak ezekről a kérdésekről. A **piac meghatározásáról szóló közlemény** szintén felülvizsgálat alatt áll, például a digitalizáció és a globalizáció fejleményeire tekintettel. A **kereskedelempolitika felülvizsgálatával** a Bizottság tervet dolgozott ki arra vonatkozóan, hogy a kereskedelempolitika teljes mértékben betöltse szerepét a kettős átállásban. A kereskedelmi és beruházási megállapodások végrehajtásának hangsúlyos kezelése keretében az EU ki fogja használni a meglévő kereskedelmi megállapodásaiba beépített rugalmassági elemeket, hogy azok célravezetőek legyenek, és reagáljanak a zöld és digitális átállással kapcsolatos új kihívásokra.

A Bizottság a zöld helyreállítás finanszírozásának támogatása érdekében kidolgozza a **fenntartható finanszírozásra vonatkozó megújított stratégiáját**, valamint a vállalati átvilágítást előíró, **fenntartható vállalatirányításról** szóló jogalkotási kezdeményezést. Ezenfelül a zöld beruházások támogatásához a zöld finanszírozás új normáinak kidolgozása társul.

A Bizottság a 2021. évi nyári szünet előtt előterjeszti az „**Irány az 55 %!**” intézkedéscsomagot, amely a klímasemleges Európa 2050-ig történő megvalósítására tekintettel ismerteti a 2030-ig tartó időszakra szóló éghajlat-politikai és energiaügyi intézkedéscsomag legfontosabb eszközeinek egységes felülvizsgálatát. A kibocsátásáthelyezés kockázatának hatékonyabb kezelése érdekében a Bizottság – a WTO szabályainak maradéktalan betartásával – az **importárúk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmust** terjeszt elő. A globális versenynek kitett energiaigényes iparágakhoz kapcsolódó kibocsátásáthelyezés kockázatát kezelő, meglévő eszközöket mindaddig használni kell, amíg teljesen hatékony alternatív megoldások nem állnak rendelkezésre. Tekintettel arra, hogy a szén-dioxid-árazás tekintetében világszerte sokféle megközelítés létezik, a Bizottság folytatni fogja a kommunikációt az EU nemzetközi partnereivel, hogy megtalálja az e területen folytatandó együttműködés alapjait.

A **Horizont Európa program valamennyi eszközével – a partnerségekkel**⁵⁵, az Európai Innovációs Tanáccsal, valamint az Innovációs és Technológiai Intézettel – támogatni fogja a zöld és digitális átállást szolgáló páneurópai innovációs ökoszisztémák következő generációját. Az

⁵⁵ Ezek többek között a tiszta acél, a feldolgozóipari ágazatok, a hidrogéntechnológia, az akkumulátorok, a kibocsátásmentes közúti közlekedés, a tiszta légi közlekedés, a kibocsátásmentes vízi közlekedés, a fenntartható épített környezet és a korszerű gyártás területét fedik le.

Innovációs Alap továbbra is kritikus jelentőségű támogatást nyújt az innovatív, alacsony széndioxid-kibocsátású technológiák kereskedelmi demonstrációjához számos ágazatban. A kibocsátáskereskedelmi irányelv felülvizsgálatára irányuló javaslat részeként a Bizottság mérlegeli, hogy javaslatot tegyen a **karbonsökkentési célú szerződések európai megközelítésére**, amely a kibocsátáskereskedelmi rendszerből származó bevételeket használná fel, és az Innovációs Alap keretében nyújtott egyéb támogatási formákat egészítené ki.

Az EU-ban megújuló energiaforrásokra, az energiatárolásra, a hálózatokra, az energiahálózatok összekapcsolására és az ipari átalakulásra irányuló jelenlegi beruházások túlságosan lassúak⁵⁶. Ahhoz, hogy a zöld átállás valóban fenntartható versenyképességet eredményezzen, az iparnak bőséges, megfizethető és dekarbonizált villamos energiához kell hozzáférnie, és e tekintetben további erőfeszítésekre van szükség. A Bizottság a tagállamokkal együtt azon fog dolgozni, hogy ambiciózusabb célt tűzzenek ki a megújuló energiák területén és észszerűsítsék az engedélyezési eljárásokat. Az Energia- és Iparföldrajzi Laboratórium – a Bizottság Közös Kutatóközpontja, valamint az ipari szereplők együttműködése keretében kialakított eszköz – térinformatikai adatokat fog szolgáltatni a vállalatok és az energiainfrastruktúra-tervezők számára. Az ipari fogyasztók, a kkv-k és a közösségek is együttműködhetnek a megújulóenergia-projektek hosszú távú árbiztonsága és a kisebb környezeti lábnyom érdekében. A Bizottság 2021 júniusában a felülvizsgált megújulóenergia-irányelv részeként a **vállalati megújulóenergia-vásárlási megállapodások** elterjedésének támogatását, valamint az indokolatlan akadályok felszámolását célzó intézkedéseket fog mérlegelni.

A szélturbinák, a fotovoltai panelek és az intelligens energiatechnológiák **piacának bővülése** és az ezek iránti kereslet globális növekedése kulcsfontosságú lehetőség, mivel a nagyobb léptéknek alacsonyabb energiaköltségeket kell eredményeznie mind az ipar, mind pedig a társadalom egésze számára. A Bizottság üdvözli az e technológiák fokozottabb uniós gyártására irányuló erőfeszítéseket, például az ipar által irányított európai napenergia-kezdeményezést. A Bizottság ezenkívül a fotovoltai panelek környezettudatos tervezésére vonatkozó intézkedéseken – többek között a szénlábnyomra vonatkozó esetleges követelményeken – dolgozik.

Az Európai **Nyersanyag**-szövetség (ERMA) projektsorozatot hoz létre mind a ritkaföldfémek és a mágnesek értékláncai, mind pedig az energiatároló és -átalakító anyagok tekintetében. Az ERMA által meghatározott összes projekt végrehajtása esetén ezek lehetővé tennék, hogy 2030-ra az évente telepített uniós szélenergia-kapacitásnak akár 60 %-a az EU-ban előállított ritkaföldfém-mágnesekre hagyatkozzon, és 2030-ra a prognosztizált nikkkelkereslet 20 %-át az uniós kínálat fedezze⁵⁷.

A fenntartható terméktervezésre, a **körforgásos gazdaságra**, a nyersanyagok fokozottabb elszállítására és újrafeldolgozására, valamint a másodlagos nyersanyagok működőképes piacára irányuló folyamatos törekvés kulcsfontosságú lesz. Az akkumulátorokról szóló rendeletre irányuló bizottsági javaslat az akkumulátorok teljes életciklusára kiterjedő, innovatív szabályozási keretet biztosít.

⁵⁶ SWD(2020) 176 final, A 2030-ra vonatkozó éghajlat-politikai céltervet kísérő hatásvizsgálat (12. táblázat); Agora-Energiewende & EMBER (2021): The European Power Sector in 2020 [Az európai villamosenergia-ágazat 2020-ban]. A legújabb nemzeti energia- és klímatervek szerint 2020 és 2030 között évente 72 TWh-val növekszik a szél- és napenergia-termelés, az 55 %-os éghajlat-politikai cél eléréséhez azonban évente 93–100 TWh mértékű növekedésre lenne szükség.

⁵⁷ Az alapul szolgáló számításokért lásd: SWD(2021) 352, 5.1. fejezet (Stratégiai függőségek és kapacitások).

A **kkv-k** profitálhatnak a zöld átállásból, de tanácsadásra és pénzügyi támogatásra van szükségük ahhoz, hogy a lehető legtöbbet hozzák ki belőle. Az Enterprise Europe Network már foglalkoztat fenntarthatósági tanácsadókat, akik célzott tanácsadást nyújtanak a kkv-k számára, 2022-től pedig teljeskörűen megkezdik működésüket. A fenntarthatósági tanácsadók a dekarbonizált villamosenergia-termelés (többek között a fotovoltaikus panelek használata), valamint az energiahatékonyság területén is elő fogják mozdítani a kkv-innovációt. A digitalizáció a kkv-k számára is alapvető fontosságú, ezért valamennyi érintett platform⁵⁸ együttesen fog fellépni annak érdekében, hogy támogassa a kkv-kat az ökoszisztémáikban, például az adatközpontú üzleti modellek és a kiberfenyegetések elleni megoldások átvételében. A Digitális Európa program 2023-ig 310 millió EUR-t juttat az Európai Digitális Innovációs Központoknak, amelyek helyi támogatást fognak nyújtani a kkv-k számára a digitális átállásra és a technológiateszteléshez való hozzáférésre. Az Európai Innovációs Tanács 2021-ben 1,1 milliárd EUR összegű vissza nem térítendő támogatást és sajáttőke-finanszírozást is juttat, főként induló innovatív vállalkozások és innovatív kkv-k számára.

A Bizottság a **fenntartható és a digitális átállás közötti szinergiák megerősítésére** fog törekedni. A korszerű gyártás során alkalmazott „**digitális iker**” technológiákhoz hasonló digitális megoldások hozzájárulhatnak a folyamatok optimalizálásához valamennyi ökoszisztémában. Az ipar által irányított **Európai Zöld Digitális Koalíció** mérni fogja a digitális megoldások hatását és felgyorsítja azok bevezetését a kulcsfontosságú zöld ágazatokban. A digitális iránytűről szóló közleményben⁵⁹ vállalt kötelezettségek teljesítése érdekében a Bizottság további intézkedéseket határoz meg **az információs és kommunikációs technológiák karbonsemlegességi céljának** eléréséhez, valamint – más ökoszisztémák környezeti lábnyomának csökkentése céljából – a digitális technológiák elterjedésének fokozásához.

A zöld és digitális átállás nem valósítható meg több és méltányos adatmegosztás nélkül, különösen a fenntarthatóság optimalizálása, valamint az innovatív termékek és szolgáltatások kifejlesztése érdekében. A vállalkozások és a közsféra adatpotenciáljának felszabadítása érdekében a Bizottság **2021-ben adatmegosztási jogszabályra** irányuló javaslatot terjeszt elő, és – az alapvető jogok maradéktalan tiszteletben tartása mellett, a közeljövőben induló Digitális Európa program keretében – **folytatja az ágazati „közös európai adatterek” létrehozásának támogatását**. A digitális kereskedelemre vonatkozó globális szabályok befolyásolása érdekében az EU nemzetközi szinten részt vesz az együttes nyilatkozatokra vonatkozó WTO-kezdeményezés elektronikus kereskedelemről folytatott tárgyalásain. A biztonságos és megbízható mesterséges intelligencia fejlesztésének előmozdítása érdekében a Bizottság 2021. április 21-én előterjesztette a mesterséges intelligenciára vonatkozó szabályozási keretre irányuló javaslatot és a mesterséges intelligenciára vonatkozó, felülvizsgált összehangolt tervet.

A **készségekbe való befektetés** az emberekbe való befektetés fontos eleme, és elengedhetetlen lesz a kettős átállás támogatásához, valamint a méltányos helyreállításhoz való hozzájáruláshoz. Az európai készségfejlesztési program a készségfejlesztési paktumhoz hasonló kezdeményezésekkel támogatja a zöld és a digitális átállást. Ez segítséget nyújt ahhoz, hogy a magánszektor és más érdekelt felek bekapcsolódjanak az európai munkaerő átképzésébe és továbbképzésébe. A paktum támogatja az egyes ökoszisztémák nagy léptékű készségfejlesztési partnerségeit, amelyek közül néhány már előterjesztett készségfejlesztési kötelezettségeket (a gépjárműipari, a mikroelektronikai, valamint az ürrepülési és a védelmi ágazat). A Bizottság által az egyes ökoszisztémák érdekelt feleivel szervezett készségfejlesztési kerekasztalok 2021

⁵⁸ Európai Digitális Innovációs Központok (EDIH) Hálózata, ECCP, EEN és Startup Europe.

⁵⁹ COM(2021) 118 final, 2030-as Digitális iránytű: a digitális évtized megvalósításának európai módja.

közepére minden ökoszisztémára kiterjednek, és hozzájárulnak az átállási pályák kialakításához és megvalósításához. A 2021–2027 közötti időszakra előirányzott költségvetés számos olyan eszközt tartalmaz, amely támogathatja a továbbképzést és az átképzést⁶⁰. A nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek is hozzájárulhatnak a foglalkoztatáshoz, valamint a foglalkoztatás hatékony és aktív támogatásához⁶¹.

FŐ INTÉZKEDÉSEK	ÜTEMEZÉS
Zöld és digitális átállási pályák közös létrehozása az érintett ökoszisztémák számára, kezdve a turizmussal és az energiaigényes iparágakkal	2021 második negyedévétől
A felülvizsgált megújulóenergia-irányelvre irányuló javaslatban foglalt megújulóenergia-vásárlási megállapodások előmozdítására irányuló intézkedések	2021. második negyedév
A felülvizsgált kibocsátáskereskedelmi irányelvre irányuló javaslatban szereplő karboncsökkentési célú szerződésekre vonatkozó európai megközelítés mérlegelése	2021. második negyedév
Energia- és Iparföldrajzi Laboratórium	2021 negyedik negyedévétől

6. KÖVETKEZTETÉS: PARTNERSÉG KERETÉBEN MEGERŐSÖDVE TÉRHETÜNK VISSZA

A 2020. évi új iparstratégia lefektette egy olyan iparpolitika alapjait, amely támogatná a kettős átállást, globális szinten versenyképesebbé tenné az uniós ipart és fokozná Európa stratégiai autonómiáját. Olyan új ipari utat határozott meg Európa számára, amely megfelel napjaink ambícióinak és a holnap realitásainak. A munka még folyamatban van, és az európai ipar fellegvárát jelentő európai erőforrásokon – sokszínűségünkön, illetve polgáraink, innovátoraink és alkotóink tehetségén, értékeinken és szociális piaci hagyományainkon alapul. Ez az új iparstratégia szellemét és intézkedéseit tekintve vállalkozói szemléletet követ, és érvényesebb, mint valaha.

Az EU, a tagállamok és az ipar most vonják le a válság tanulságait, és készen állnak arra, hogy az európai ipart új, fenntartható módon versenyképes alapokra helyezték. Ez azt jelenti, hogy végre kell hajtani a 2020. márciusi iparpolitikai csomagban az iparral, a kkv-kkal és az egységes piaccal kapcsolatban bejelentett intézkedéseket, és azokra kell építeni. Azt is jelenti, hogy meg kell védeni Európa központi erőforrását, az egységes piacot, nyitott stratégiai autonómiát kell biztosítani, és fel kell gyorsítani a zöld és digitális átállást az EU egész területén. A jogalkotásnak, a közös alkotómunkának, a beruházásoknak, a partnerségeknek és a nemzetközi együttműködésnek mind szerepet kell játszania. Az iparpolitikai csomag jelenlegi aktualizálása elő fogja segíteni e célok elérését.

A hatékonyság érdekében ezeket az erőfeszítéseket az EU, a tagállamok, a szociális partnerek, az ipari és egyéb érdekelt felek közötti erős partnerségeknek kell támogatniuk az ipari ökoszisztémák között és azokon belül, az EU nyitott és inkluzív ipari fórumára hagyatkozva. A fórum a leginkább érintett ökoszisztémák esetében és más érdekelt felekkel együtt támogatni fogja az átállási pályák kialakítását és a stratégiai függőségek elemzését. Ezenfelül elő fogja mozdítani az

⁶⁰ Például az Európai Szociális Alap, az Erasmus vagy a Digitális Európa program.

⁶¹ A Bizottság ajánlása a foglalkoztatás hatékony és aktív támogatásáról (C(2021) 1372 final).

ökoszisztémákon belül bevált gyakorlatokat és megoldásokat, valamint meg fogja határozni a határokon átnyúló és az ökoszisztémákon átnyúló beruházási igényeket és együttműködési lehetőségeket.

A Bizottság a jövőben is előmozdítja az iparstratégiával kapcsolatos politikai felelősségvállalást, folytatja a rendszeres párbeszédet az Európai Parlamenttel és a Tanáccsal.

Az EU lehetőség szerint nemzetközi együttműködésre fog törekedni annak érdekében, hogy erős világgazdaságot építsen ki többek között olyan uniós alapelvek alapján, mint az egyenlő versenyfeltételek, a szabványalkotás, illetve más szabályozási prioritások tekintetében betöltött vezető szerep, és annak érdekében, hogy megerősítse a globális ellátási láncok rezilienciáját.